

Wat Pasen is gaan heten begon bijna tweeduizend jaar geleden op een donderdagavond. Het is de avond dat Joden het Pesachmaal nuttigen als voorbereiding op het Pesachfeest. Met dit feest, dat ongeveer een week duurt, wordt de bevrijding uit de eeuwenlange slavernij in Egypte herdacht. Jezus viert die avond samen met zijn naaste volgelingen. Tijdens de maaltijd doet Jezus onverwachts een mededeling: één van hen staat op het punt Hem te verraden aan machtige tegenstanders. Zijn leven is in gevaar. Alle twaalf aanwezigen zijn geschokt.

In hun afgeschermde omgeving verloopt de “seder-avond” niet meer als gebruikelijk: dit keer geen zegening van de maaltijd. In plaats daarvan breekt Jezus het brood en zegt: “neem hiervan, dit is mijn lichaam. Blijf dit doen om mij te gedenken.” Hij pakt ook de beker met wijn: “dit is mijn bloed, het bloed van het nieuwe verbond”. Het hakt erin en het zijn woorden met een echo tot op de dag van vandaag.

Na dit bijzondere samenzijn volgt er een korte nacht. De “Goede Vrijdag” dient zich al snel aan met de arrestatie van Jezus.

In de Pesach-periode was het altijd superdruk in Jeruzalem. Ook uit de diaspora in het buitenland komen er veel Joodse pelgrims. De herbergen zijn overvol. Net buiten het centrum van de stad ligt de Olijfberg. In het eerste weekend van het Pesachfeest struikel je er bijna over de pelgrims die daar de nacht noodgedwongen doorbrengen.

In die hectiek was er onderaan deze heuvel een rustig plekje en Jezus kende die: bij een oude olijfpers (een “gat sjemanim”). Deze pers bevond zich in een rotsholte vanwege de koelte en beschutting. Er stond wel een soort van hek omheen en het leek op een parkje. Weg van alle drukte. Op die plek brengt Hij zijn laatste uren in vrijheid door. Hij bidt en zoekt steun. Het is intens.

In die periode was bij toerbeurt Kajafas de voorzitter van de religieuze raad "Sanhedrin”. Hij behoort tot de Sadduceeërs en leden daarvan stamden vaak af van rijke aristocratische families. Zij richtten zich vooral op de geschreven wet (de Tora) en op de Tempel. Met de Romeinse bezetter was er goed contact. Hun tegenpool in de Raad bestond uit Farizeeërs, een invloedrijke

minderheid. Zij zijn conservatief-religieus, maar hebben meer aansluiting met het Joodse volk. Sommigen van hun sympathiseerden heimelijk met de boodschap van Jezus.

De "tempelreiniging" door Jezus zat Kajafas nog steeds hoog. En nu is er die vreemde intocht van Hem op een ezel in Jeruzalem. Jezus is populair. Regel was hierover in het Sanhedrin te debatteren en unaniem te besluiten, maar Kajafas maakt gebruik van het momentum. Door omkoping weet hij Judas Iskariot voor zich te winnen. Deze discipel van Jezus raakte steeds meer teleurgesteld in Hem als de Messias en bevrijder. Daarvan had hij zelf een heel ander beeld.

In de nacht van donderdag op vrijdag loodst Judas een wat ongeregelde groep tempelwachters langs de slapende pelgrims richting de hof van Getsemane. Jezus had zich net weer bij zijn naaste volgelingen gevoegd op het moment van zijn aanhouding. Hij wordt overgebracht naar de woning van de Sanhedrin-voorzitter Kajafas, die de Joodse Raad vervolgens passeert.

Wat volgt is een moordkomplot, een schijnproces en ook een mislukte gok van de toenmalige Romeinse machthebber, die het laatste woord heeft. Nog in dezelfde nacht volgt een terdoodveroordeling. De wrede kruisiging vindt al plaats op vrijdagmorgen rond negen uur. Zes uur later sterft Jezus. Deze dag is de geschiedenis ingegaan als “Goede Vrijdag”: een heilige dag vanwege het ultieme offer. Door Jezus gebracht.

Na de sabbat op zaterdag komen op zondagmorgen Maria Magdalena, Maria (de vrouw van Klopas) en Salome bij het graf van Jezus. Zo snel mogelijk willen zij Zijn gemarteld lichaam verzorgen omdat er op vrijdag geen tijd meer voor was. De steen, die het rotsgraf afsloot, blijkt dan opzij te zijn gerold. Sterker, de doeken, waar Hij in alle haast in was gewikkeld, lagen keurig bij elkaar, maar op dat moment van Hem geen spoor. Koude rillingen, verbijstering en angst. Een engel is de eerste die het uitspreekt en waar alles om draait: Jezus is opgestaan uit de dood. In de dagen daarna bestaan er geen deuren meer voor de Opgestane. Hij is herkenbaar, aanraakbaar en aanspreekbaar. Tot aan Zijn “hemelvaart”.

“Mijn Verlosser hangt aan ’t kruis” is zowel een bekend lied als een veelzeggend beeld. Gaat Pasen in de kern over verlossing of over bevrijding? De woorden lijken synoniem, maar in de beleving is er toch verschil. Verlossing heeft met oorzaak te maken en heeft een meer religieuze associatie. Bevrijding is juist meer verbonden met het gevolg. Beide zijn met Pasen volop aanwezig.

Rembrandt laat een stukje Pasen zien met zijn tekeningen, Leonardo da Vinci met zijn Laatste Avondmaal en Bach met zijn “Erbarme dich”. Pasen inspireert !

Cabaretier Toon Hermans was een kunstenaar die ook in staat was om het grote klein "te zeggen". Op papier zocht hij naar woorden voor zijn geloof in de Schepper:

“MYSTERIE

Heer, wat moet ik doen?
Het mysterie van een eeuwige God
gaat mijn verstand te boven.
Ik kan er geen zinnig woord over zeggen.
Wie kan dat wel?
Ik houd mij vast aan de man van Nazareth,

die in Zijn onbaatzuchtige liefde
door Zijn woord, door Zijn leven
en door Zijn lijden voor ons
de bedoelingen van een eeuwige God
gestalte heeft gegeven."

"*Ich bete an die Macht der Liebe...*", de liefde tussen God en "de mens":
https://youtu.be/iI8bCQxPWmU?is=fIW_R2OTYoSoWpax

"*Op U, mijn Heiland blijf ik hopen*", luister hier naar dit lied:
https://youtu.be/ZNaDF4ceVo0?is=KFoIYA9hNbbfb3J8

(Actueel-redactie Haarlem:
Deze column is een bijdrage van Harm de Vries.)

25. maart 2026

